

UKRAINADAGI URUSH: UKRAINA VA ROSSIYA O'RTASIDAGI ZIDDIYAT

Mirsoliyeva Durdonaxon

*O'zbekiston davlat san'at institutining
Qo'g'irchoq teatr aktyorligi 4-bosqich talabasi*

2014 yil boshidan beri Ukraina o'z tarixidagi eng katta mojarolardan biriga duch keldi. Qo'shni Rossiyaning ichki qarama-qarshiliklari va geosiyosiy ambitsiyalari qurolli mojaroga olib keldi, bu nihoyatda halokatli bo'lib chiqdi va mintaqa va jahon siyosati uchun katta oqibatlariga olib keldi. Ushbu maqolada biz ushbu urushning ildizlari, uning borishi va oqibatlarini ko'rib chiqamiz.

Mojaro tarixi

Bularning barchasi 2013 yil noyabr oyida Ukraina prezidenti Viktor Yanukovich to'satdan Evropa Ittifoqi bilan yaqinlashish to'g'risidagi bitimni imzolashdan bosh tortganida boshlandi, buning o'rniga u Rossiya bilan yaqin munosabatlarni afzal ko'rdi. Ushbu qaror Ukrainada "Yevromaydan" nomi bilan mashhur bo'lgan ommaviy noroziliklarni keltirib chiqardi. Namoyishchilar demokratik islohotlarni va G'arbga yaqinlashishni talab qilishdi.

Namoyishlar avj oldi va 2014 yil fevral oyida Yanukovich mamlakatdan qochishga majbur bo'ldi. Bu voqea inqirozga olib kelgan burilish nuqtasi bo'ldi. Ukraina sharqida, Qrimda rus armiyasi aralashuvni boshladi, bu esa Qrimni Rossiya tomonidan anneksiya qilinishiga olib keldi. Ukrainaning Sharqiy mintaqalari ham Ukraina hukumati va rossiyaparast separatistlar o'rtasidagi qarama-qarshilik o'chog'iga aylandi.

Voqealar xronologiyasi

2014 Yil Fevral: Qrimni Anneksiya Qilish. Rossiya qurolli kuchlari Qrimni egallab oldi, bu esa Rossiyaga qarshi xalqaro qoralash va sanksiyalarni keltirib chiqardi.

2014 yil aprel: Ukrainaning Donetsk va Lugansk kabi Sharqiy mintaqalarida qo'zg'olon boshlandi. Mahalliy separatistlar mustaqillikni e'lon qilishdi va referendumlar o'tkazdilar, ular Ukraina hukumati va G'arbga ko'ra noqonuniy edi.

2014 yil iyun: Ukraina Birlashgan Millatlar Tashkilotining xalqaro sudiga shikoyat bilan murojaat qilib, Rossiyani terroristik guruhlarini moliyalashtirishda va Sharqiy mintaqalarda qurol tarqatishda aybladi.

2014 yil iyul: Malaysia Airlines aviakompaniyasining MH17 reysini Sharqiy Ukraina separatistlari urib tushirishdi, bu esa bortdagi barcha odamlarning o'limiga olib keldi.

2014 yil sentyabr: sulh imzolandi, ammo u hech qanday barqarorlik keltirmadi.

2015 yil fevral: Minsk kelishuvlari Belarusning Minsk shahrida imzolangan tinchlik bitimi bo'lib, unda o't ochishni to'xtatish, asirlarni almashtirish va qurolli kuchlarni mojaro zonasidan olib chiqish nazarda tutilgan.

2016-2018: Ukrainadagi urush muzlatilgan mojaro bo'lib qoldi, ammo zo'ravonlik davom etdi.

2019 yildan boshlab: ko'proq sulh tuzildi va uzoq kutilgan tinchlik kelishuvi bo'yicha muzokaralar boshlandi.

Ukraina va Rossiya o'rtasidagi urushning oqibatlari

2014 yildan beri Ukrainadagi urush dunyodagi eng keskin va murakkab mojarolardan biriga aylandi. Ushbu mojaro Ukraina, Rossiya va butun dunyo hamjamiyatiga sezilarli ta'sir ko'rsatdi. Ushbu maqolada biz ushbu urushning mintaqadagi va undan tashqaridagi hayot va siyosatning turli jihatlariga ta'sir ko'rsatgan oqibatlarini ko'rib chiqamiz.

Inson yo'qotishlari

Urushning eng og'riqli tomoni - bu odamlarning yo'qolishi. Mojaro boshlanganidan beri minglab odamlar o'ldirilgan yoki yaralangan. Oilalar vayron bo'ldi va minglab bolalar ota-onalaridan ayrildi. Ko'p odamlar urush zonalaridan qochishga majbur bo'lishdi va yuz minglab odamlar o'z mamlakatlarida ichki qochqinlarga aylanishdi. Ushbu urush ko'plab ukrainaliklar uchun tasavvur qilib bo'lmaydigan og'riq va azob-uqubatlarni keltirib chiqardi.

Gumanitar inqiroz

Urush Ukrainada jiddiy gumanitar inqirozga sabab bo'ldi. Millionlab odamlar oziq-ovqat, tibbiy yordam va uy-joy etishmasligi sababli gumanitar yordamga muhtoj bo'lishdi. Gumanitar tashkilotlar, shu jumladan BMT va qizil Xoch, jabrlanganlarga yordam berish uchun astoydil harakat qilmoqda, ammo vaziyat keskinligicha qolmoqda.

Iqtisodiy yo'qotishlar

Urush Ukraina iqtisodiyotiga ham jiddiy zarba berdi. Infratuzilmaning yo'q qilinishi, ishlab chiqarish quvvatlarining yo'qolishi va Rossiya bilan savdo munosabatlarining pasayishi iqtisodiy yo'qotishlarga olib keldi. Ukraina grivnasi sezilarli darajada qadrsizlandi, inflyatsiya ko'tarildi va ko'plab ukrainaliklar iqtisodiy vaziyatning yomonlashishiga duch kelishdi. Ukraina hukumati jiddiy moliyaviy qiyinchiliklarga duch keldi, mamlakatning islohotlari va rivojlanishi sekinlashdi.

Jamiyatning bo'linishi

Ukrainadagi urush jamiyatning milliy va siyosiy yo'nalishlarda bo'linishiga sabab bo'ldi. Urush eng faol bo'lgan Ukrainaning Sharqiy mintaqalari rossiyaparast kuchlarning sezilarli ta'siriga ega. Mamlakatning g'arbiy mintaqalari asosan Evropa va NATO uchun tuzilgan. Ushbu bo'linish mamlakat ichidagi keskin munosabatlarga olib keldi va tinchlik va barqarorlik yo'lidagi asosiy to'siqlardan biriga aylandi.

Geosiyosiy oqibatlar

Ushbu mojaro ham jiddiy geosiyosiy oqibatlarga olib keladi. Rossiya G'arb davlatlari, shu jumladan AQSh va Evropa Ittifoqi tomonidan Qrimning anneksiyasi va Ukraina sharqidagi separatistlarning qo'llab-quvvatlashiga javoban sanksiyalarga uchradi. Bu Rossiyaning yakkalanishiga va uning jahon hamjamiyati bilan

munosabatlarining yomonlashishiga olib keldi. Mintaqaning geosiyosiy xaritasi ham o'zgardi va urush olib borilayotgan Ukrainaning Sharqiy mintaqalari jahon siyosatida hal qilinmagan masala bo'lib qolmoqda.

Xalqaro reaksiya

Jahon hamjamiyati Ukrainadagi mojarodan xavotirda va tinchlik va barqarorlikni talab qilishda davom etmoqda. BMT va boshqa xalqaro tashkilotlar Ukraina hukumati va boshqa tomonlar bilan birgalikda ushbu mojaroga tinchlik va yechim topishga yordam berish uchun ishlamoqda. Biroq, vaziyatning murakkabligi va ko'p qirraliligi uni uzoq muddatli vazifaga aylantiradi.

Xulosa

Ukrainadagi urush Ukrainaning o'zi uchun ham, jahon hamjamiyati uchun ham jiddiy oqibatlarga olib keladi. Bu ko'plab odamlarning hayotiga Zomin bo'ldi, gumanitar inqirozni keltirib chiqardi va iqtisodiy va siyosiy yo'qotishlarga olib keldi. Ushbu mojaro hal etilmay qolmoqda va uni hal qilish Ukraina xalqi va butun dunyo uchun ustuvor vazifa bo'lib qolmoqda. Umid qilamizki, bu borada tinchlik va barqarorlikka erishish uchun harakatlar albatta samara beradi va biz tinchlikka erishamiz.

FOYDALANILGAN WEB-SAYTLAR:

1. Tafakkur.net sayti
2. Ziyouz.com sayti
3. Qomus.info sayti
4. Saviya.uz sayti
5. Shosh.uz sayti
6. Vikipediya
7. Yoair.com sayti